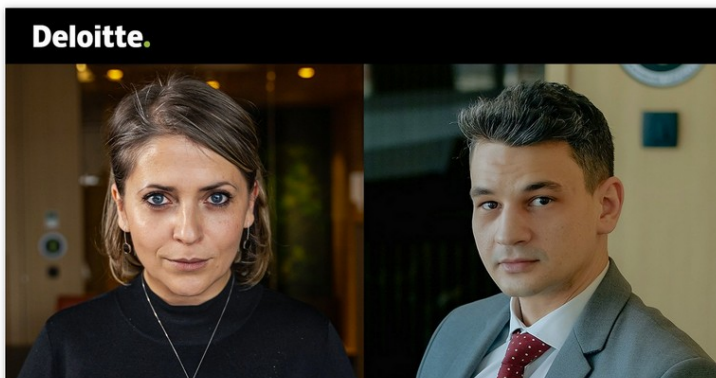

Indicator de avertizare în inspecția fiscală – cheltuielile personale, unul dintre punctele de pornire în verificarea situației fiscale

În procedura de verificare a situației fiscale personale, etapa în care autoritatea fiscală stabilește veniturile impozabile ale contribuabilului supus controlului este extrem de importantă. Din acest considerent, considerăm util ca metodele indirecte utilizate în acest scop să fie explicate, astfel încât persoanele vizate de aceste verificări să se poată pregăti temeinic, cu documente justificative.

Să luăm exemplul unei persoane fizice în cazul căreia au fost identificate anumite riscuri de neconformare la declararea veniturilor impozabile, **în baza analizei de risc** pe care autoritatea fiscală a derulat-o la un anumit moment dat. Într-o primă instanță, organele fiscale au obligația să trimită contribuabilului o **notificare de conformare** pentru a îi oferi acestuia posibilitatea de a preveni materializarea respectivelor riscuri. Prin această notificare, persoanei vizate i se acordă un termen de 30 de zile pentru a depune declarațiile fiscale lipsa sau pe cele rectificative sau pentru a prezenta explicații cu privire la motivele pentru care consideră că nu datorează respectivele impozite, din varii rațiuni fiscale (spre exemplu, obținerea unor venituri neimpozabile sau scutite etc.). În cazul în care riscurile fiscale nu au fost înlăturate, va începe verificarea. Astfel, persoana în cauză are obligația să depună o **declarație de patrimoniu și de venituri detaliată**, în termen de 60 de zile de la primirea avizului de inspecție, însoțită de documente justificative. În acest punct subliniem că **este esențial ca declarația să fie bine pregătită**, întrucât reprezintă fundația pe care organele fiscale încep să reconstituie situația patrimonială și fiscală a persoanei și, ulterior, de la caz la caz, stabilesc veniturile impozabile.

În etapa următoare, inspectorii **examinează documentele și informațiile referitoare la fluxul de fonduri** cuprinse în declarațiile contribuabilului și evoluția valorii patrimoniului pe perioada verificată, concentrându-se pe operațiunile care au condus la evidențierea riscului de neconformare.

Ulterior, echipa ANAF selectează una dintre **metodele indirecte de stabilire a veniturilor prevăzute de legislație**, metoda care va fi utilizată în cadrul verificării, solicită informații și documente suplimentare de la contribuabil, dacă este necesar, **stabilește baza impozabilă** pe fiecare categorie de venit supusă impozitării (din surse identificate și/sau din surse neidentificate) și, dacă este cazul, **impune sume suplimentare** principale de plată, precum și obligațiile accesorii aferente acestora (dobânzi și penalități). Este important de menționat că pe toată perioada desfășurării controlului, persoana verificată are dreptul de a depune orice documente și informații pe care le consideră necesare pentru clarificarea situației sale fiscale. Prin urmare, chiar și după depunerea declarației de patrimoniu, contribuabilul poate aduce informații suplimentare celor incluse în declarația deja depusă.

Ce metode indirecte de verificare poate utiliza ANAF?

Una dintre cele mai importante etape ale verificării este **selectarea și aplicarea metodei indirecte de stabilire a veniturilor, motiv pentru care înțelegerea acesteia este esențială.**

Legislația fiscală prevede **trei metode** indirecte de stabilire a veniturilor, fiecare fiind aleasă în funcție de particularitățile cazului analizat.

Prima și cea mai folosită este **metoda sursei și utilizării fondurilor** și este aleasă atunci când există indicii că persoana fizică verificată a avut cheltuieli mai mari decât veniturile. Astfel, **analiza pornește cu evidențierea cheltuielilor din perioada verificată**, a utilizării diferitelor sume de bani (spre exemplu, finanțarea societăților deținute prin împrumut-acționar) și cu determinarea veniturilor din surse identificate (cum ar fi salarii, dividende sau alte încasări care, sub o formă sau alta, au făcut obiectul raportării către o autoritate/instituție de stat - spre exemplu, primirea unor sume de bani cu titlu de moștenire, care va fi fost raportată fiscal de către notarul public). În final, dacă cheltuielile din perioada analizată sunt mai mari decât totalul veniturilor din surse identificate, rezultă așadar că persoana fizică a dispus și de alte sume pentru a efectua respectivele cheltuieli, sume care, în absența identificării lor precise de către contribuabil și de către autorități, se vor constitui cel mai probabil în venitul suplimentar considerat a fi provenit din surse neidentificate. Acest venit este cel care se impozitează cu 16% în prezent și cu 70% după 1 iulie 2024, conform noilor reglementări.

A doua metodă este cea a **fluxurilor de trezorerie** și este utilizată în cazul în care operațiunile derulate de persoana fizică verificată s-au desfășurat, în principal, prin conturi bancare și financiare, iar sumele încasate sunt semnificative. În cadrul acestei metode, este determinată valoarea intrărilor de fonduri în conturile bancare și financiare ale persoanei verificate, din care se scad sumele provenite din surse neimpozabile. Apoi se adaugă cheltuielile efectuate cu numerar, mai puțin cele provenite din surse neimpozabile. Suma astfel obținută constituie venitul impozabil, din care se scade cel declarat și astfel se obține **venitul suplimentar nedeclarat**. Ulterior, ANAF stabilește cât din acest venit provine din surse neidentificate (și se impozitează cu 70% după 1 iulie 2024) și cât, din surse identificate (caz în care se aplică tratamentul fiscal corespunzător).

Persoanele care consideră că există posibilitatea să facă parte din această categorie trebuie să păstreze o evidență clară a tranzacțiilor efectuate din conturi, să precizeze la fiecare tranzacție scopul plății, pentru a o identifica mai ușor ulterior (chiar și la cele de mică valoare), dar și a plăților în numerar. În plus, este indicat să își urmărească evoluția patrimoniului și să arhiveze documentele justificative, în special atunci când acesta crește pe baza unor venituri anterioare căsătoriei și se transformă ulterior în bunuri comune. De asemenea, trebuie acordată o atenție sporită situațiilor în care se transferă fonduri între membrii familiei pentru efectuarea anumitor cheltuieli comune semnificative sau rambursări de împrumuturi de la cunoscuți, împrumuturi care nu au fost documentate și care au fost poate acordate anterior în numerar, donații primite din străinătate etc.

A treia metodă indirectă de stabilire a veniturilor este **metoda patrimoniului net** (toate bunurile pe care le deține persoana verificată minus datoriile), utilizată atunci când se constată creșteri semnificative pe parcursul perioadei analizate. Această metodă poate fi folosită în situațiile în care persoane fizice nu au cheltuieli personale sau ieșiri de fonduri, ci doar acumulări, respectiv o creștere accelerată a patrimoniului (o posibilă explicație fiind cea a decontării de către o societate comercială a tuturor cheltuielilor de trai).

Verificarea începe cu stabilirea patrimoniului net al persoanei controlate la începutul și sfârșitul perioadei analizate, ca diferență între valoarea totală a bunurilor, activelor și a altor titluri și dețineri și totalitatea datoriilor. Apoi se determină creșterea patrimoniului net, la care se adaugă cheltuielile personale și se scad veniturile neimpozabile, pentru a se stabili venitul impozabil. Din acesta se scade venitul încasat declarat și rezultă posibilul venit suplimentar nedeclarat, din surse identificate și/sau neidentificate, cărora li se va aplica tratamentul fiscal prevăzut de lege.

În concluzie, deși [verificarea situației fiscale personale este o procedură complexă](#) și, de cele mai multe ori, anevoioasă pentru contribuabili, persoanele fizice au la îndemână o serie de **pârghii și bune practici** pentru a se asigura că trec prin acțiunea de control cât mai rapid și potențial fără sume suplimentare de plată. Spre exemplu, este dezirabil ca acestea să își țină o **forma de „contabilitate personală”**, macar în varianta ei cea mai simplă (chiar dacă nu sunt obligate de lege), prin care să urmărească veniturile și cheltuielile, având în vedere că verificarea se poate extinde asupra veniturilor pe **o perioadă de până la cinci ani**. Totodată, o strategie clară și bine pusă la punct pe parcursul activității de control poate aduce beneficii majore, atât din perspectiva conformării cât mai exacte la cerințele administrației fiscale, cât și prin prisma cunoașterii și aparării drepturilor personale.